

Sedmična kolumna visokog predstavnika za BiH Christiana Schwarz-Schillinga “Reforma za evropsku budućnost”

Reforma za evropsku budućnost

Dvije nove zastave vijore se ispred Evropskog vijeća u Briselu. Zastave Bugarske i Rumunije, dvije zemlje koje su se pridružile Evropskoj uniji 1. januara ove godine. Članstvo u EU predstavlja ostvarenje dugoročnog političkog cilja za obje zemlje – cilj koji većina njihovih građana posmatra kao garanciju budućeg mira i prosperiteta. Ova velika prekretnica u dvije države u regionu trebala bi također djelovati kao poticaj političarima i građanima Bosne i Hercegovine da provedu reforme koje su neophodne kako bi i ova zemlja veoma brzo krenula istim putem.

Tokom protekle decenije, Evropska unija je usavršavala mehanizme primjenjivane u fazi predpristupnih pregovora, koji pomažu zemljama da se pripreme za članstvo. Sa stanovišta svakodnevnih dešavanja, u ovom procesu nema ništa spektakularno jer se najvećim dijelom radi na ispunjavanju utvrđenih standarda i izradi zakona ili prilagođavanju postojećih zakona kako bi zemlja bila potpuno usklađena sa evropskim normama. Međutim, u periodu od nekoliko godina ovaj proces može transformirati cijelo društvo.

Integracija je imala veoma snažan uticaj na sve zemlje koje danas čine Evropsku uniju i pomogla je da budu stvoreni: mir, prosperitet i nove mogućnosti, bez premca. Svi mi koji smo lično iskusili najmračnije dane Evrope i od tada poživjeli dovoljno dugo da doživimo da se Evropska unija toliko razvije da obuhvati i zemlje koje su nekada bile dio Istočnog bloka, razumijemo kako daleko i kako brzo se društva mogu kretati kada idu pravim putem.

Reforme koje se traže od Bosne i Hercegovine će donijeti stvarne prednosti. Ako se uspješno uvedu temeljite promjene u oblastima ekonomije, pravosuđa, policije, oružanih snaga, sistema javnog emitovanja, kao i u drugim sferama, kako bi se ispoštovali standardi EU, građani ove zemlje mogu očekivati da će uživati sve one beneficije koje građani Evropske unije već imaju. Značajan i održiv ekonomski razvoj jedna je od najistaknutijih beneficija te vrste.

Ne radi se, naravno, o nečemu što je u dalekoj perspektivi. Iskustvo starih ali i novih zemalja članica EU pokazuje da prosperitet može pratiti reforme izuzetno brzo.

U Njemačkoj je bruto domaći proizvod (GDP) porastao za dvije trećine u periodu između 1950. i 1960. godine. Otvoreno je šest miliona novih radnih mjesta u istoj deceniji. Druge zemlje osnivači EU su doživjele sličan, nevjerovatan razvoj tokom '50-tih i '60-tih godina. Sve su ove države provodile politike koje su za cilj imale privlačenje privrednih ulaganja, dok je javna potrošnja bila usmjerena na poboljšanja infrastrukture, kako bi stimulirala trgovinu i industrijski razvoj.

To je bilo prije pola stoljeća. Postoje jednako uvjerljive, ali novije priče o uspjehu. Početkom 1970-tih godina, Irska je bila jedna od najsiromašnijih zemalja u Evropi. Do kraja 1990-tih, postala je jedna od najbogatijih.

A to nije uspjela pukom slučajnošću. Irske vlade koje su se smjenjivale jedna za drugom vodile su politiku usmjerenu ka samo jednom cilju, a to je da unaprijede poslovno okruženje i infrastrukturu, otvore ekonomiju za međunarodna ulaganja te za ulaganja u stručno i visoko obrazovanje kako bi osigurali dobro obrazovanu radnu snagu u koju međunarodni investitori mogu imati povjerenja.

Irska je mala zemlja na periferiji Evrope. Cijeli otok je dom dvije specifične zajednice čija je međusobna ovisnost naizmjenice bila i kreativna i problematična. Irska nema mnogo prirodnih resursa, osim spektakularne ljepote i ljudi koji su danas među najobrazovanijim u cijeloj Evropi.

Ekonomsko čudo u Irskoj je počelo sa reformama koje su bile uslov za članstvo u EU, a intenzivirane su kada su počela pristizati finansijska sredstva EU za modernizaciju infrastrukture u zemlji, nakon čega je uslijedio veliki priliv investicija iz Evrope i Sjedinjenih Američkih Država. To je model koji sada koriste Bugarska i Rumunija, i to je model koji bi mogla koristiti i Bosna i Hercegovina.

Iskustvo Irske i drugih zemalja koje su se pridružile Evropskoj uniji tokom proteklih godina, uključujući Grčku, Portugal i Španiju, zemlje Centralne i Istočne Evrope koje su se pridružile 2004. godine, te sada Bugarsku i Rumuniju, veoma uvjerljivo dokazuje da društvo može ostvariti izuzetan napredak u veoma kratkom vremenu.

Ova zemlja, također, može ostvariti brz napredak i dobiti vlastito ekonomsko čudo. Ali to će se desiti samo ako izabrani zvaničnici Bosne i Hercegovine iskoriste naredne mjesecе da se usredsrede na program reformi i osiguraju potpisivanje sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom unijom, što je prvi korak na putu ka eventualnom članstvu.

Christian Schwarz-Schilling je visoki predstavnik međunarodne zajednice i specijalni predstavnik Evropske unije u Bosni i Hercegovini.